

plan

03 MAGAZINE.BE

37 BELGISCHE TOPARCHITECTEN

PLAN is een speciale uitgave van Home Sweet Home
april - mei - juni 2016
Afgiftekantoor 2200 Herentals I - P608241
Uitgeverij Balfin - Belgiëlaan 4b - 2200 Herentals

 bpost
PB-PP
BELGIË(N) - BELGIQUE

Vandecasteele en Vanhooren architectenbureau

Aaibaar als fluweel

In Temat nabij Brussel, ontwikkelde het architectenbureau Vandecasteele & Vanhooren een woning voor twee. Het resultaat is een grijs blokje op een typisch Vlaamse verkaveling. Mooi en problematisch tegelijkertijd in een tijd van hopeloze grondschaarste.

Architectenbureau Kris Vandecasteele en Karel Vanhooren betrekken wellicht het meest zichtbare kantoor in Vlaanderen. De uitzonderingen natuurlijk daargelaten. In elk geval zeker in Oostende. Hun ligging aan het lelijkste plein – Vlaams Plein - van de badstad heeft veel weg van een architectuurmanifest. In zijn zwarte verschijning roept de 'zwarte doos' het beeld op van de Kaaba in Mekka. Maar evengoed

omvat het gebouw stedenbouwkundige connotaties, onder meer geldt het als een vooruitgeschoven 'post' van de intacte en burgerlijke Prinsenlaan. Het nieuwe kantoor vormt zowaar een koppelteken tussen twee stedelijke entiteiten. De ingreep blijft verbazen al is het maar door het vele spiegelende glas en het sneeuwwitte interieur, rigide onderstreept door wit en zwart. Kortom de nieuwbouw draagt een snedige controversie, precies wat de twee architecten en het bijbehorende team nodig hebben om niet te verzanden in routine en treurige eentonigheid.

Dynamiek en gretigheid

Het ontwerpbureau richt zich vooral op private

opdrachten en ontwerpt voor het merendeel appartementen en woningen. Maar ook bedrijfsgebouwen en bijzondere villa's vallen soms in de architectuurkorf van het ontwerp-bureau. Zo bezochten we recent nog een riante villa in Gistel. Opmerkelijk alleen al door de ruim twintig meter blinde façade en de vier inpandige patio's en niet te vergeten het immense keukeneiland van geaderd marmer zo groot als een vliegdekschip. Alles in deze woning klopt als een bus zowel architectuur als interieur liggen in elkaars verengde. "We doen ook kleine verbouwingen", zegt Karel Vanhooren haast vergoelijkend. Het bureau heeft zondermeer een dynamiek en een gretigheid die wordt gedragen door negen medewerkers waarvan de helft zich buigt over de binnenkant van de architectuur. "Architectuur en interieur lopen bij ons gewoon door; er is geen punt waar de architectuur ophoudt. Vandaar ook de sterke aanwezigheid van interieurarchitecten binnen de organisatie", licht Karel Vanhooren toe.

Roman vrai

Ontwerpen is een methodiek ontwikkelen die ons brengt tot een min of meer geslaagd eindresultaat. Min of meer, omdat je in de architectuur nooit zekerheid hebt over vorm, beleving en dynamiek. De dynamiek van een woning, maar ook op stedenbouwkundige schaal hebben we niet in de hand. Hoe de woning zich in de geschiedenis zal gedragen en welke rol het zal spelen kunnen we evenmin voorspellen. Het zijn de bewoners die hier uiteindelijk over beslissen. Het zijn de bewoners die er tenslotte betekenis aan zullen geven. Een woning dient in eerste instantie het leven te faciliteren.

Architectuur is geen verhaal dat enkel en alleen in het hoofd van de architect groeit. Ze, ik bedoel daarmee de architectuur, kan net zoals een roman autobiografische kwaliteiten bezitten of andere elementen die regelrecht uit de realiteit zijn gegrepen. Ik vergelijk het even met wat we in de literatuur een roman vrai noemen, een verhaal dat op de werkelijkheid

is gebaseerd en waarin de eindeloze verbeeldingskracht van de schrijver minder aan de orde is. Literaire non-fictie zou je kunnen zeggen. Een roman vrai onderscheidt zich kortom van een vrai roman waar de schrijver het voor het zeggen heeft. Verbeelding, verbeelding, verbeelding...

Amusant spel

Architectuur kan onmogelijk zonder beroep te doen op de verbeelding, maar ook niet zonder het verhaal van zijn bewoners. De woning in Ternat ontsnapt niet aan deze bevinding en laat zich tekenen als bijzonder door zijn compacte vormgeving, indeling en materiaalgebruik. Aan de buitenkant siert sierlijk zichtbeton, aabaar als fluweel, maar ook streng en ondoorlatend. Om aan die strengheid te ontsnappen was er op zijn minst verbeelding nodig om droge eentonigheid te doorbreken. En zo lijken de ramen verzonken in de betonnen gevel. De straatkant is de Zuid-zuid-westkant, een 'slechte' oriëntatie, alhoewel elke architect in een dergelijke situatie geniaal moet kunnen

uitwijken. In dit geval ligt de omheining aan de voorkant van de woning, afgezet met een betonnen omheining waarin straks klimplanten zich weelderig zullen nestelen. Deze zone buffert de woonkamer en houdt al te gretige blikken buiten. Zien en gezien worden is en blijft het amusante spel van het architectonisch ontwerp.

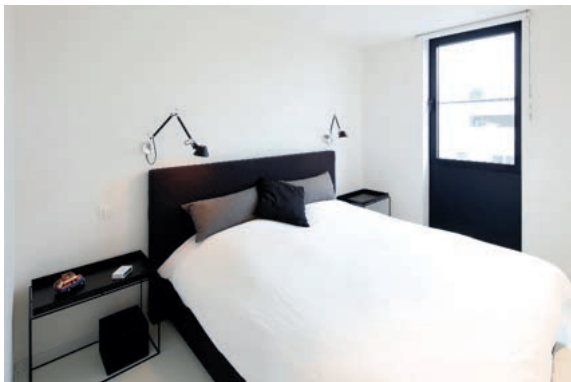
GSM

En dan is er zoals wel meer gebeurd de vraag naar energiezuinig wonen. Veel communicatie rondom wonen wordt hier op ingezet. Helaas fietst men al te vaak voorbij aan het begrip land use waar veel is aan gelegen onder meer de opwarming van de aarde. In Temat hebben we nog te maken met de klassieke Vlaamse

kavelmodus, een kwestie die het anders-gaan-bouwen in de weg ligt en waar de politiek amper oog en moed voor heeft om er iets aan te doen. Nu ja deze woning is compact opgevat en etaleert duidelijk, dat wonen in het klein best iets fraais oplevert zoals dit bureau uit Oostende nog maar eens bewijst. Daarmee doelen we vooral op de vormelijke kant. Er is de aangehouden sobere vormgeving, iets wat de bouwheer nadrukkelijk vroeg en waarmee dit bureau nog aardig mee wekomt. Smalle bandramen - een knipoogje naar Le Corbusier - omzomen de woning en doorspelen de architectuur met dansend licht. De ramen illustreren de roep om privacy, misschien wel logisch in een tijd waar Twitter;

gsm en Facebook ons rechthouden, maar ons ook stevast controleren. Om de bandramen rondom het gebouw te laten lopen kreeg de zitruimte wat minder hoogte omwille van de architectuur. De zijflanken van de woning palend aan de burelen zijn volledig gesloten behoudens het smalle lijntje rondomlopend glas. Voor het overige is het interieur aseptisch wit, met een gietvloer van kunsthars die door zijn naadloosheid massiviteit en eenheid geeft. Van de woonkamer naar de eerste verdieping loopt een masieve trap waarvan de laatste drie treden van staal de indruk geven alsof ze zweven. Een leuk en pittig detail. Een bijna kamerhoog wandmeubel verbergt de van hieruit onzichtbare trap. Op de verdieping treffen we

dezelfde soberheid in badkamer, slaapkamer en bureau.

Efficiënte warmteproductie

De woning werd geconcipieerd als een energie-vriendelijke woning, de compacte woning zegt in dit verband al genoeg. Door almaar strengere normen op te leggen dreigt het gevaar dat alles er eender uitziet en architectuur toch wel een beetje onder druk staat. Zeker de consument die het gelach mag betalen. De technieken in onze woningen nemen een grote hap uit het bouw-budget, wel meer dan 30 procent. Het E-peil in deze woning ligt onder de 30.

Deze woning is uitgerust met een hybride warmtepomp wat geldt als een intelligent

systeem. Een hybride warmtepomp is een slimme oplossing voor bestaande panden die niet altijd even goed geïsoleerd zijn, maar kan evengoed in deze woning. Het innovatieve warmtesysteem opteert op elk ogenblik voor de meest efficiënte warmteproductie, bij hoge én lage temperaturen. De meeste dagen van het jaar, bij normale temperaturen, zal de warmtepomp instaan voor de verwarming van je woning. Maar als het buiten te koud is, zal een hybride warmtepomp overschakelen op de gasketel. Er wordt immers altijd voor de meest efficiënte energiebron gekozen.

Voor deze woning werd vloerverwarming toegepast. Het zorgt voor een homogene verwarming van een ruimte waardoor de

kamer gelijkmatig verwarmd is en bijgevolg aangenaam aanvoelt. Door het grote stralingsoppervlak met een lage temperatuur, ten opzichte van radiatoren, is er een prettige warmte in de ruimte én kan de luchttemperatuur laag blijven. Kiezen voor vloerverwarming kan ook vanuit esthetisch oogpunt radiatoren zin overbodig want de verwarming zit onzichtbaar onder de vloer. Hierdoor nemen de radiatoren geen ruimte in en kan die vrijgekomen ruimte voor iets anders gebruikt worden. In deze woning draagt ze ertoe bij dat de ruimtes door afwezigheid van radiatoren er nog soberder uitzien. Het systeem maakt een absoluut minimalisme nodig het geen ook de 'stijlwens' was van de twee bewoners.

tekst : Philip Willaert

foto's : Liesbeth Goudenhoofd

Vandecasteele en Vanhooren architectenbureau
 Vlaams Plein 5 - 8400 Oostende
 t. +32 (0)59 43 32 22
 info@kvarch.be - www.kvarch.be

